

ԼՈՒՐԵՐ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՑ

Գիտությունների Ակադեմիայի նիստը Լենինականում.—Հայաստանի Գիտությունների Ակադեմիայի նախագահությունը հաճախ գիտական ժողովներ է հրավիրում հանրապետության տարբեր քաղաքներում և շրջաններում, նպատակ ունենալով սերտացնել կապերը ակադեմիայի և տեղի մտավորականության հետ:

Վերջերս հերթական գիտական նստաշրջան հրավիրված էր Լենինականում: Ծուրջ 20 ակադեմիկոսներ մեկնել էին Լենինական՝ անվանի գիտնական Վ. Համբարձումյանի գլխավորությամբ: Նստաշրջանը քննության առավ սեյսմոլոգիայի և գեոֆիզիկայի բնագավառում կատարվող ուսումնասիրությունների արդյունքները, ինչպես նաև Լենինականում գիտական աշխատանքների զարգացման հարցերը:

Հայ Ձեռագիր բառարանների ուսումնասիրություն.

—Մեր ձեռագրերի թվում կան նաև բազմաթիվ ձեռագիր բառարաններ, որոնք մինչև հիմա ինչպես հարկն է չեն ուսումնասիրված:

Մաշտոցի անվան մատենադարանի գիտական աշխատող Հայկ Ամալյանի աշխատությունը, որը կոչվում է «միջնադարյան Հայաստանի բառարանագիտական հուշարձանները» գալիս է լրացնելու այդ բացը: Հեղինակը մանրամասն վերլուծում է հայ բառարանագիտության պատմությունը և նրա առաջացման պայմանները: Հերքելով այն թյուր կարծիքը, որ հայերը իբր բառարանագիտությամբ զբաղվել են սկսած 17-րդ դարից, հեղինակը հաստատում է, որ Հայաստանում բառարանագիտությունը սկսվել է վաղ միջնադարից, դեռևս հունական դպրոցի շրջանից:

Հեղինակը ուսումնասիրության նյութ է դարձրել 5—15-րդ դարերի 20-ից ավելի գրչագիր բառարաններ, իրենց մի քանի տասնյակ ընդօրինակումներով: Գրչագիր բառարանները համեմատելով տղայագիրների հետ, Ամալյանը կատարել է բազմաթիվ բառերի իմաստների ճշտումներ և արձանագրել մի քանի հարյուր նոր բառեր, որոնք չեն նշվում մինչև այժմ եղած լույսագիր բառարաններում:

Հայագիտական շրջաններում գտնում են, որ Հ. Ամալյանի այս աշխատությունը հիմք է դնում հայագիտության մի նոր բնագավառի՝ բառարանագիտության գրչագիր շրջանի պատմության:

Նդիշե Չարենցի հիշատակին.—Մեծանուն բանաստեղծ Նդիշե Չարենցի ծննդյան 70-ամյակի կապակցությամբ, Հայաստանի Մինիստրների սովետը հատուկ որոշում է ընդունել նրա հիշատակը հավերժացնելու համար:

Երևանում կանգնեցվելու է բանաստեղծի արձանը, որի նախագիծը կազմելու համար Երևանի Քաղաքային սովետը հայտարարել է մրցանակաբաշխություն: Երևանի Արվեստի և Գրականության Թանգարանը կոչվելու է Չարենցի անունով: Մեծ բանաստեղծի հուշերն է կրելու Լենինականի հրապարակներից մեկը: Երևանի Հայկական Մանկավարժական ինստիտուտում սահմանվելու է Չարենցի անվան մեկ թոշակ: Չարենցի նախկին բնակարանը դարձվելու է թանգարան:

Ծարտարապետ Կարո Հալաբյանի ծննդյան 70-ամյակը.—Մոսկվայի և Երևանի Շարտարապետների Միությունները նշեցին հայագրի ակադեմիկոս ճարտարապետ Կարո Հալաբյանի ծննդյան 70-ամյակը:

Կ. Հալաբյանը սովորել և ավարտել էր Թբիլիսիի Ներսիսյան դպրոցը: Ծարտարապետական բարձրագույն կրթություն նա ստացել էր Մոսկվայում: Նա մեկնել էր սովետական այն ճարտարապետներից, որոնք այնքան մեծ և եռանդուն աշխատանք թափեցին Մոսկվայի Միության քաղաքների, արդյունաբերական կենտրոնների և առողջարանների նախագծման ու վերակառուցման գործում:

Կարո Հալաբյանը մեծ տաղանդի և լայն չափանիշների ճարտարապետ էր: Հայրենական մեծ պատերազմից հետո նա հրավիրվեց որպես Ստալինգրադի (ներկայիս Վոլգոգրադ) գլխավոր ճարտարապետ: Ցուցաբերելով իր մեծ կարողությունները, Կարո Հալաբյանը նախագծեց ու բոլորովին վերակառուցեց

պատերազմի հետևանքով հիմնովին ավերված քաղաքը, որն այսօր իրենից ներկայացնում է ճարտարապետական մի հիմնային կոթող, վտղայի ափին:

Սովետական Միության մասնավոր լայնորեն նշեց Կ. Հալաքյանի ծննդյան 70-ամյակը: Մոսկվայում և Երևանում տեղի ունեցան հանդիսավոր երեկոներ: Մոսկվայում տեղի ունեցած հանդեսին մասնակցում էին Սովետական Միության այլ հանրապետություններից, այդ թվում Հայաստանից ժամանած բազմաթիվ հայտնի ճարտարապետներ՝ Միք. Մազմանյանը, Վարազդատ Հարությունյանը, որոնք իրենց ելույթներում բարձր գնահատական տվեցին Կ. Հալաքյանի գործունեությանը:

Նկարիչ Զարեհ Մուրաֆյանի ցուցահանդեսը.— Երևանում, Նկարիչների տանը բացվեց ֆրանսաֆայնանաչված նկարիչ Զարեհ Մուրաֆյանի ստեղծագործությունների ցուցահանդեսը, որը կազմակերպել էին Հայաստանի նկարիչների Միությունը և Սփյուռքահայության հետ Մշակութային կապի կոմիտեն:

Ծուցադրված էր շուրջ 80 կտավ: Ծուցահանդեսն անցավ մեծ հաջողությամբ: Ծուցահանդեսից հետո Զ. Մուրաֆյանը իր աշխատությունների մի մասը նվիրեց Հայաստանի պետական պատկերասրահին:

Նար-Ռոսի երկերը վրացերեն լեզվով:—Վրաստանի Պետական Հրատարակչությունը վրացերեն լեզվով լույս է ընծայել Նար-Ռոսի երկերի մի հատորյակը, որի մեջ գետնոված են հեղինակի «Աննա Սարոյան», «Սպանված աղավնի», «Նեղ օրերից մեկը» և այլ երկեր, ինչպես և «մեր թաղը» շարքից մի շարք պատմվածքներ:

Գիրքն ունի ընդարձակ առաջաբան, ուր մանրամասն վերլուծված են Նար-Ռոսի ստեղծագործությունները:

Հայաստանի բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում:—Հանրապետության բարձրագույն ուսումնական հաստատությունները պատրաստվում են նոր ուսումնական տարվան:

Այս տարի 12 բարձրագույն ուսումնական հաստատությունները կնդուրեն 8925 ուսանող, շուրջ 150 տարբեր մասնագիտությունների գծով: Այսպիսով ուսանողների ընդհանուր թիվը կհասնի 50.000-ի:

Երևանի Պետական համալսարանում և Պոլիտեխնիկական ինստիտուտում և այլ ԲՈՒՀ-երում կբացվեն նոր մասնագիտական բաժիններ: Խ. Աբովյանի անվան Մանկավարժական ինստիտուտի Լեհիմականի բաժանմունքը կվերածվի առանձին ինստիտուտի: Առանձին ինստիտուտ է դառնալու նաև Պոլիտեխնիկական ինստիտուտի շինարարական ֆակուլտետը: Պետական համալսարանի և մի շարք ինստիտուտների համար կառուցվում են ուսումնական նոր շենքեր:

Հայաստանի Հեռուստատեսության կայանի ընդարձակումը.— հեռուստատեսությունը Հայաստանում ունի ընդամենը 10 տարվա պատմություն: Հեռուստատեսային կայանների հզորությունը ներկայիս եռապատկվել է: Կապույտ պատտառով տրվող հաղոր-

դումները դիտում են Արարատյան դաշտի և Հանրապետության հյուսիսային մասի շրջանները, ինչպես նաև Լեհիմական, Կիրովական, Դիլիջան, Ստեփանավան, Ալավերդի քաղաքները: Մինչև տարվա վերջը հեռուստատեսային հաղորդումները կդիտեն նաև Սևանի ավազանի և հյուսիս-արևելյան շրջանները:

Հայկական Հեռուստատեսային կայանը կապված է Մոսկվայի հետ Թբիլիսիի, Սոչիի և Միմֆերպոլի վրայով: Եկող տարի կսկսվի Երևան-Եղեգնաձոր-Միսիան-Գորիս-Ղարիան գծի կառուցումը, որով Երևանի հաղորդումները կդիտեն Ջանգեղուրի շրջանները: Բացի այդ նոր կառուցվելիք գիծը Միսիանում կմիանա Ծուշի-Նախիջևան գծին, որով հնարավոր կլինի հեռուստատեսային կապ հաստատել Երևանի և Բաքվի միջև:

Ապարանի ջրամբարը շահագործման հանձնվեց.—

Վերջերս ավարտվեց Ապարանի ջրամբարի կառուցումը և տեղի ունեցավ հանդիսավոր բացումը:

Ջրամբարի կառուցումը տևեց շուրջ 4 տարի: Այն կառուցված է Բառախ գետի վրա, ունի 7,5 բռ. կիլոմետր մակերես և տարեկան կարող է կուտակել 90 միլիոն խորանարդ մետր ջուր, որը կարող է ոռոգել 7500 հեկտար անջրդի հողեր:

Ջրամբարի կառուցման համար հսկայական աշխատանք է կատարվել: Գետի առաջը փակող 52 մետրանոց հողապատնեշ ստեղծելու համար քերված և լցված է 850,000 խորանարդ մետր հող: Ապարանի ջրամբարից ամեն տարի շուրջ 37 միլիոն խորանարդ մետր ջուր տրվելու է Այգի-Շամիրամ ջրանցքին, որը սնվում է Սևանից Հրազդանի միջոցով: Որով հնարավոր կլինի տարեկան նույն քանակությամբ ջուր խնայել Սևանից:

Արփա-Սևան փապուղու կառուցումը.—Արփա-Սևան փապուղու շինարարները կարևոր հաջողություն ձեռք բերին: Ավարտվեցին № 2 և № 3 հորանների փորման բոլոր աշխատանքները: Հորաններից առաջինը ունի 352 մետր խորություն, իսկ երկրորդը՝ 661 մետր:

Այսպիսով 48 կիլոմետր երկարություն ունեցող փապուղու բոլոր 11 խորշերը պատրաստ են գործելու, այսինքն փապուղու փորումը հնարավոր կլինի կատարել 11 տարբեր կետերից: Ծինարարության ըսկզբից մինչև օգոստոսի 1-ը փորված փապուղու ընդհանուր երկարությունը կազմում է մոտ 9500 մետր:

Հայկական ազգային ճաշարան.—Երևանում, Լեհիմի հրապարակից ոչ հեռու բացվելու է Հայկական ազգային կերակուրների մասնավոր ճաշարան-սրահ-բար: Ծաշարան-սրահարանը գեղեցիկ ձևավորում կունենա հին հայկական ոճով: Պատերը, առաստաղը, հատակը, սեղանները, նստարանները, պնակները, գավաթները ամեն ինչ հիշեցնելու է հայկական մահապետական կացարաններն ու նրանցում գործածվող ապասեղներն ու կարասիները:

Մատուցողները ևս կրելու են հայկական ազգային տարազ: Կերակուրներն ու խմիչքները բացառապես

հաշվական են լինելու: Նոր ճաշարամ-սրճարանը կոչվելու է «Վահագն»:

Նոր բնակելի թաղամաս Նորքի սարալանջին.— Նախապատրաստական աշխատանքներ են տարվում Նորքի սարալանջին մի նոր խոշոր բնակելի թաղամաս կառուցելու, որը կոչվելու է Նորք-2: Սա ոչ մի կապ չունի այն բնակելի զանգվածի հետ, որը կառուցվում է Ավան գյուղի և հին Նորքի միջև ընկած սարալանջին:

Նորք-2 կկառուցապատվի 5—8 հարկանի շենքերով: Այն կսկսվի հին Նորքից և կվերջանա Սարի քաղով: Այն կունենա 50.000 բնակիչ: Ներկայիս «Երևաննախագիծ» ինստիտուտում պատրաստվում են նոր թաղամասի գծագրերը:

Ներքին Բեգինա Ղազարյանի ցուցահանդեսը.— Վերջերս Երևանում Հայաստանի նկարիչների տանը քացվեց Բեգինա Ղազարյանի անհատական ցուցահանդեսը: Ներկայացված 50 աշխատանքներից 25 նվիրված էին Զարենցյան թեմային որտեղ նկարիչը բացահայտել է մեծ բանաստեղծի կերպարը և տվել էր շարք ստեղծագործությունների վերլուծությունը: Ցուցահանդեսը ինչպես Երևանում այնպես էլ Հայաստանի մյուս քաղաքներում գտալ ջերմ ընդունելություն արվեստասեր հասարակության կողմից:

Զրմուղ Մարտունու շրջանում.— Մարտունու շրջանի (Սևանի ափագան) մի շարք գյուղեր (Երանու,

Լիճք, Վերին Գետաշեն և այլն) իրենց միջոցներով և պետության օժանդակությամբ վերջերս կառուցեցին ջրմուղ, որի երկարությունն է 24 կիլոմետր: Զրմուղը սկիզբ է առնում Վարդենիսի լեռների աղբյուրներից և լիովի բավարարում 10 գյուղերի պահանջները: Մինչ այդ, հիշյալ գյուղերի բնակիչները օգտվում էին ջրհորների ու գետակների ջրերից:

Սպիտակը արդյունաբերության նոր կենտրոն.— Հայաստանի արդյունաբերական կենտրոնների թիվը ավելանում է ևս մեկով—դա Սպիտակ կոչվող (նախկին Համամյու) քաղաքատիպ փոքրիկ ավանն է, որը գտնվում է ոչ հեռու Կիրովականից:

Հայաստանի միակ խոշոր շաքարի գործարանի կողքին գործում են մի քանի այլ ձեռնարկություններ, որոնցից նշանավորն է տրիկոտաժի բավական մեծ ֆաբրիկան: Առաջին տարին է ինչ արտադրանք է տալիս մարդատար վերելեկների գործարանը: Այդ վերելակներն ուղարկվում են ինչպես Երևան, այնպես էլ Թբիլիսի, Խարկով, Բաքու և այլ քաղաքներ:

Այժմ սպիտակում կառուցվում է խոշոր ալյուրաց, որը երկրորդն է Հայաստանում, Երևանի ալյուրացից հետո:

Նախապատրաստական աշխատանքներ են տարվում կառուցելու կաշին փոխարինող նյութերի խոշոր գործարան, ինչպես նաև ավտոմատ փոխակերպիչների (ռետուկտորների) գործարան:

